

# ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАШЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАУ БССР

№ 4 (1538)

Пятніца, 13 студзеня 1961 года

Цана 4 кап.

## ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ Аб Пленуме Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза

10 студзеня 1961 года ў Вялікім Крамлёўскім палацы адкрыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС.

Пленум зацвердзіў наступны парадак дня:

1. Аб скліканні чарговага, XXII з'езду Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

2. Аб выкананні Дзяржаўнага плана і сацыялістычных абавязальстваў па вытворчасці і продажу дзяржаве прадуктаў земляробства і жыллагадоўлі ў 1960 годзе і аб мерапрыемствах па далейшаму развіццю сельскай гаспадаркі — даклады: Савета Міністраў РСФСР, ЦК Кампартыі Украіны, ЦК Кампартыі Казахстана, крайкома партыі Цалінага краю, ЦК кампартыі Беларусі, Узбекістана, Грузіі, Азербайджана, Літвы, Малдавіі, Латвіі, Кіргізіі, Таджыкістана, Арменіі, Туркменіі і Эстоніі.

3. Доклад аб выніках Нарады прадстаўнікоў камуністычных і рабочых партый.

Пленум ЦК прыняў Пастанову аб скліканні чарговага, XXII з'езду КПСС 17 кастрычніка 1961 года. Пастанова Пленума ЦК па гэтаму пытанню публікуецца.

Пленум ЦК працягвае работу.

Для ўдзелу ў рабоце Пленума ЦК запрошаны сакратары ЦК кампартыі саюзных рэспублік, крайкомаў і абкомаў не члены ЦК, загадчыкі сельскагаспадарчых аддзелаў ЦК кампартыі саюзных рэспублік, крайкомаў, абкомаў партыі, некаторыя сакратары райкомаў партыі; старшыні Прэзідыумаў Вярхоўных Саветаў саюзных рэспублік; старшыні Саветаў Міністраў саюзных і аўтаномных рэспублік, выканкомаў краёвых і абласных Саветаў дэпутатаў працоўных, намеснікі старшыні Саветаў Міністраў саюзных рэспублік, якія займаюцца пытан-

нямі сельскай гаспадаркі, старшыні Дзяржпланаў саюзных рэспублік, некаторыя старшыні саўнаргасаў, міністры сельскай гаспадаркі саюзных і аўтаномных рэспублік, начальнікі краёвых, абласных упраўленняў сельскай гаспадаркі, міністры воднай гаспадаркі саюзных рэспублік, некаторыя дырэктары саўгасных трэстаў і саўгасаў; вучоныя, старшыні калгасаў, перадавікі сельскай гаспадаркі; начальнікі і галоўныя канструктары дзяржаўных і спецыяльных канструктарскіх бюро па трактарабудаванню і сельскагаспадарчаму машынабудаванню і галоўныя інжынеры і канструктары заводаў, дырэктары і галоўныя інжынеры трактарных заводаў, а таксама вядучыя заводска-даследчыя інстытутаў па механізацыі сельскай гаспадаркі; кіруючыя работнікі міністэрстваў і цэнтральных ведамстваў; рэдактары цэнтральных газет і часопісаў; адказныя работнікі апарату ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР.

## АБ СКЛІКАННІ ЧАРГОВАГА XXII З'ЕЗДУ КПСС

Пастанова Пленума ЦК КПСС, прынятая 10 студзеня 1961 года

1. Склікаць чарговы, XXII з'езд КПСС 17 кастрычніка 1961 года.
2. Зацвердзіць наступны парадак дня з'езду:
  - 1) Справаздачны даклад Цэнтральнага Камітэта КПСС — дакладчык Першы сакратар ЦК КПСС тав. Хрушчоў М. С.
  - 2) Справаздачны даклад Цэнтральнай рэвізійнай камісіі КПСС — дакладчык старшыня Рэвізійнай камісіі тав. Горкін А. Ф.
  - 3) Праект Праграмы КПСС — дакладчык тав. Хрушчоў М. С.
  - 4) Аб змяненнях у Статуте КПСС — дакладчык сакратар ЦК КПСС тав. Казлоў Ф. Р.
  - 5) Выбары цэнтральных органаў партыі.
3. Устаноўці наступныя нормы прадстаўніцтва на XXII з'езд КПСС: адзін дэлегат з рашаючым голасам ад 2.000 членаў партыі і адзін дэлегат з дарадчым голасам ад 2.000 кандыдатаў у члены партыі.
4. Дэлегаты на XXII з'езд КПСС выбіраюцца, згодна са Статутом партыі, закрытым (тайным) галасаваннем на чарговых абласных, краёвых партыйных канферэнцыях і з'ездах

кампартыі саюзных рэспублік. Выбары дэлегатаў на з'езд КПСС ад кампартыі Украіны, Беларусі, Узбекістана і Казахстана праводзяцца на абласных (краёвой) партыйных канферэнцыях ці на з'ездах кампартыі — па ўгледжанню ЦК кампартыі гэтых рэспублік.

Камуністы, якія знаходзяцца ў партыйных арганізацыях Савецкай Арміі, Ваенна-Марскога Флоту, унутранай і канвойнай аховы і пагранічных часцей, выбіраюць дэлегатаў на XXII з'езд КПСС разам з астатнімі партыйнымі арганізацыямі на абласных, краёвых партканферэнцыях ці з'ездах кампартыі саюзных рэспублік.

Камуністы, якія састаюць у партыйных арганізацыях часцей Савецкай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту, што знаходзяцца за граніцай, выбіраюць дэлегатаў на XXII з'езд партыі на партыйных канферэнцыях адпаведных вайсковых злучэнняў.

5. Абласныя, краёвыя партыйныя канферэнцыі і з'езды кампартыі саюзных рэспублік правесці ў верасні 1961 года, на якіх, акрамя справаздач і выбараў кіруючых партыйных органаў і выбараў дэлегатаў на XXII з'езд КПСС, абмеркаваць таксама праект Праграмы КПСС і праект Статута КПСС.

БУДНІ  
САМІГОДКІ

## МАЯКІ БУДУЧЫНІ

Глядзім сёння на наша жыццё і думаем: «А якім яно будзе праз два, тры, пяць год? Чаго дастае чалавечы гений, які складаўца ўзвесаадносіны людзей у працы і да працы?»

Узяты нам разгон настолькі смелы, настолькі імклівы, што ажно дух займае. Што ж дзень — то новая смелая думка, новы пачына, новы рэкорд, новы гіганцкі крок у будучыню. І больш за ўсё радуе не тое, што сёння мы зрабілі больш, чым учора, а тое, што зрабілі яго значна лепш і хутчэй, і разам з тым, самі ўзяліся на нейкую новую ступеньку грамадскай свядомасці.

Яшчэ год назад, на Мінскім заводзе аўтаматчных ліній фрезерушчык А. В. Філіч быў звычайным рабочым. Працаваў, як і ўсе іншыя, выконваў і перавыконваў зменныя нормы, атрымліваў нядарэную заробочную плату, і здаваўся ё, чэго яшчэ больш трэба? Але сёння фрезерушчыку Філічу гэтага мала, бо і сам ён, Філіч, ужо не той, што быў год назад.

З простага рабочага ён стаў рацыяналізатарам, а сёння — канструктарам Ціпер не трэба чакаць, пакуль хтосьці іншы распрацуе тваю прапанову. Ды і навошта даручаць некаму канструктарскія пошукі, калі сам здольны зрабіць гэта? А ці толькі адзін Філіч такі на заводзе аўтаматчных ліній?

У грамадскіх канструктарскіх бюро сёння ўжо больш п'яцідзесяці чалавек, а праз трыдзень-другі і будзе значна больш.

Грамадскія канструктарскія бюро — гэта параўнаўча новая з'ява ў мінагарадзін дзейнасці энтузіястаў-рабочых і індустрыяльнай інтэлігенцыі. Нарадзіліся яны ў Украіне, яна хутка разлілася па ўсёй нашай краіне і займала шырокую і гарачую патрыю.

Маргарыта Георгіеўна Антонава — начальнік бюро інструментаў завода аўтаматчных ліній — жанчына сярэдніх год. Але па спрыту ў працы і ўменню арганізаваць калектыв на якую-небудзь справу ёй можа паказаць любая маладая дзяўчына. Відна, нездарма камуністы выбіраюць яе намеснікам сакратара парткома завода, а партком даручыў ёй кіраваць работай грамадскіх канструктарскіх бюро.

Дарэчы сказаць, партком і дырэктар завода чула ставіцца і клопочацца аб стварэнні нармальных умоў для працы грамадскіх бюро. Ім выдзелены асобны пакой з неабходным абсталяваннем і чарчэжнымі прыладамі, спецыяльная тэхнічная біблія-

тэка і невялічкі пэх, дзе выконваюцца работы, спрактаваныя ў грамадскіх канструктарскіх бюро. Новому адкрыта «зялёная вуліца».

Пакуль мы ходзім з цэха ў цэх, Маргарыта Георгіеўна знаёміць мяне з лепшымі рацыяналізатарамі завода, дасягае адначасова перакінуцца з імі некалькімі словамі. І я заўважаю: робіць яна гэта таму, што ёй самой патрэбна сустрэцца з гэтымі людзьмі і штосці сказаць ім або запітацца, штосці... Мне цікава, што яна робіць гэта амаль неўважна.

У цэхах прастора, светла, адменна чысціня. Увесь калектыв завода змагаецца за ганаровае права называцца калектывам камуністычнай працы.

Маргарыта Георгіеўна з захвапленнем расказвае аб людзях грамадскага канструктарскага бюро:

— Да гэтага часу яны не мелі ніякага дачынення да канструктарскай работы. А сёння ўжо кожны з іх штодзён зрабіў, сканструаваў. Толькі ў чарыжках мы маем больш трыццаці праектаў, дваццаць з якіх зроблены на рацыяналізатарскіх прапановах.

Станеш іншы раз дзе-небудзь з боку, глядзіш, з якім натхненнем працуюць над чарчэжнай дошкай людзі, якія прышлі толькі што ад станка, і радасна робіцца на сэрцы: «Якіх цудоўных людзей выхавала партыя!»

А што прывяло іх сюды? Грошы? Прага да славы? Не! Гэта зусім не так. Ідуць яны працаваць у грамадскія бюро бесплатна, з пачуццём усведамлення, што завод — гэта іх завод, што справы калектыву — гэта іх кроўныя справы.

Галоўным напрамкам у рабоце грамадскіх канструктарскіх бюро на заводзе аўтаматчных ліній з'яў-

ляецца распрацоўка рацыяналізатарскіх прапаноў, мэта — навучыць саміх рацыяналізатараў праектаваць, і гэта, бадай, самая правільная лінія.

Першапачаткова некаторыя «гаражныя галовы» думалі размахнуцца на больш буйныя, кардынальныя праблемы. Але ці магчыма пасля працы за гадзіну-другую зрабіць тое, што патрабуе шмат дзён стараннай працы? Вядома не. А навучыўшы канструаваць рацыяналізатараў, вынаходнікаў і другіх энтузіястаў, гэтым самым можна зрабіць паслугу ўсёму заводу і саім грамадскім канструктарам.

Па-першае, значна разгараюцца штатныя канструктары ад распрацоўкі рацыяналізатарскіх прапаноў і маюць больш магчымасці займацца непасрэднай сваёй справай, а па-другое, сам рабочы, спрактаваўшы сваю прапанову, узабагацца ведамі і ўзнімаецца на вышэйшую ступень, на ступень, дзе пачынае знікаць розніца паміж разуמוвай і фізічнай працай.

Ціпер гэта ўжо не тэарэтычнае прабачанне, а жывое ўвасабленне, якое з кожным днём набывае ўсё больш і шырэйшы размах. Чарыжы распрацаваных работ грамадскіх канструктараў: стругальшчыкам М. Філічам, наміроўшчыкам С. Цырыкевічам і многімі іншымі, па сваёй дакладнасці, бадай, нічым не адрозніваюцца ад чарчэжой прафесіянальных канструктараў.

Толькі што закончылася змена. Скінуўшы спячоўкі і вымыўшыся пад душам, у пакой грамадскага бюро адзін за адным прыходзяць рабочыя канструктары. У кожнага сваё рабачае месца, сваё чарчэжнае прыборы.

## Свята кнігалюбаў

Напярэдадні Новага года ў Палацы культуры чыгуначнікаў Гомеля пачаў працаваць клуб саброд кнігі. Для кожнага аматэральнага тут многа цікавага. Прыважа аформлены вітрыны — «Навіны літаратуры», «Для вас, маладажоны» і інш. Брыгадам камуністычнай працы прысвечана кніжная выстаўка.

Нядаўна ў клубе адбыўся вечар кнігі. Тэатральную залу запоўнілі рабочыя, служачыя. Было многа мо-

коўскі, прысвечанай дарадку і сяброў чалавека — кнізе. Удзельнікі мастацкай самадзейнасці выступілі з чытаннем вершаў савецкіх паэтаў. Затым гучала музыка Глінкі, Чайкоўскага.

На вечары ўрачыста быў выбраны савет клуба. Затым выступілі маладыя парты Гомельшчыны: Браніслаў Спрычан, Анатоль Грачанікаў, Ігар Паляшук, Уладзімір Отчык і Іван Мікалаічанка. Праведзена кніжная латарэя.

Ф. КУРАС.

На Пленуме Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза працягваецца абмеркаванне другога пытання парадку дня — аб выкананні Дзяржаўнага плана і сацыялістычных абавязальстваў па вытворчасці і продажу дзяржаве прадуктаў земляробства і жыллагадоўлі ў 1960 годзе і аб мерапрыемствах па далейшаму развіццю сельскай гаспадаркі.

З вялікай цікавасцю сочаць працоўныя краіны за работай Пленума.

## Выступаюць аматары мастацтва

Невялікая зала Крупскага РДК перапоўнена, а на вуліцы яшчэ стаяць людзі, якія жадаюць папаўні на адкрыццё дэкады самадзейнага мастацтва раённа.

У гэтай дэкадзе прымуць удзел 103 самадзейных калектываў, якія налічваюць каля 1800 удзельнікаў. Каласы, саўгасы, школы, розныя раённыя ўстановы доўга і напружана рыхтаваліся да агляду народных талентаў.

На сцэне зводны хор. Выконваецца ўрачыстая, велічная песня беларускага кампазітара І. Кузняцова «Наступіць Лёўна». Дырыжорам мастацкай кіравнік РДК Н. Моўчан, узначаленыя Ганаровай грамадой Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР за выдатную культурна-масавую работу. Перад пачаткам канцэрта сакратар райкома партыі ўручае ёй пачасную ўзнагароду.

Спінну запалююць дзеці, выхаваныя Бобскага дзіцячага дома. Дзя-

чынікі ў асяляльна белых блузачках і хлопчыкі ў акуратных вышываных кашулях выконваюць «Песню аб Заслонаве» Ул. Алоўнікава, «Слава ў ваях, наш савецкі народ» Носава і некалькі іншых песень.

Асабліва спадабаліся глядачам «Чыская полька» ў выкананні малельных балерын, акрабачныя зыход (Л. Рацішнік і Л. Змітрачэнка). Неблагое ўражанне пакінуў дзіцячы аркестр народных інструментаў.

Вядучы аб'явіў, што наступны выступіць калектыв мастацкай самадзейнасці калгаса імя Кірава. Мастацкі кіравнік гэтага маладова калектыву — Н. Моўчан, якую мы ўжо бачылі ў пачатку канцэрта. Энтузіасты культурнай работы, жыхарка Крупска, яна дапамагае высковай моладзі авалодаць сцэнічнай і акалянай культурай. Каласы хор пад кі-

равніцтвам Моўчан балабра, а ўдзельнікам выконвае песню Туранкова «Радасць» і беларускую народную песню «Янка-калектыв», які паказуў беларускі танец «Ліно», а таксама акаляна-харэграфічную кампазіцыю «Кукур-руза».

У пачатку выступала інтэрмедыйная пара — клоун і вядучы праграмы. Але іх рэпертуар, манера трымаць сябе на сцэне пакідаюць жадаць лепшага. Жарты плоскія, абіятыя. І яшчэ раз хочацца напамінаць, што пісьменнік-гумарысты ў вялікім дагу перад самадзейнымі аматарамі эстрады.

Удалыя нумары паказуў калектыв мастацкай самадзейнасці вёскі Гуміны, саўгаса «Ухвалы». Рабочыя і служачыя аднаго з самых аддаленых саўгасаў Крупскага раёна прывезлі даволі разнастайную і цікавую праграму. Хор выканаў песню А. Шыдлоўскага «Колькі ў небе зорак». Кораша і непарэда, з якім гунарам прычытаў байчук Ул. Корбана «Словесца» загадчык клуба А. Баравула. Неблагое ўражанне пакінулі песні ў выкананні жаночага дуэта (А. Сіняк і Т. Мельнік) і «Дзявочы пераліск» ў выкананні танцавальнага гуртка.

Але бадай самы вялікі поспех выпай на долю самадзейных артыстаў Крупскага пракамбіната. Хор выканаў беларускія народныя песні «Мой міленны захавару» і «На рэц дожджы». Шчыра, ад усяго сэрца прычытала работніца Еўдакія Аўсцічэв перш С. Смірнова «Ад імя бацькоў і маці».

Варта адзначыць выступленне інструментальнага квартэта і танцавальнага гуртка, які выканаў своеасабліваю, прасякнутую народным гумарам «Крупскую кадрылю».

Драматичны калектыв пракамбіната паставіў аднаактоўную камедыю Янкі Купалы «Псычанік». У спектаклі ёсць шэраг істотных недахопаў, але ён падкупілае сваёй непасрэднасцю і іскрыстай вяселлю. Зонная жупалаўская мова гучала на фоне безупынанага смеху, выкліканага не танымі прыёмамі, а ўдалай інтэрпрэтацыяй твора. Добра выканалі свае ролі Т. Ярашэвіч (Даміцэля), Е. Луніна (Пелагея), Ул. Шахрай і іншыя. Трэба адзначыць удалыя дэкарацыі, зробленыя рукамі выканаўцаў.

Н. АХРАМЧУК.

На здымку: Выступленне хору Крупскага райпракамбіната. Фота Ул. Крука.



(Заканчэнне на 3-й стар.)



# ЗНОЎ ПРА МАЛАДУЮ ДРАМАТУРГІЮ

Штомесячны выданне дадаткаў да часопіса «Маладосць» пад агульнай назвай «А гармонік грае...» вельмі папулярна. Многія цікавыя даследаванні, творчыя знаходкі і пытанні на старонках дадаткаў і тэмаў, якія цікавяць чытацтва. Тут і новыя пэснi, і лепшыя вершы беларускіх паэтаў, і пароды дэкаратарам і, нарэшце, аднаактоўныя п'есы, дагавараны і жаданыя.

Часопіс «Маладосць» смела і гасцінна аддае свае старонкі маладым пісьменнікам. І не дзіўна, што драматычны творы, змешчаныя ў дадатку, належыць пераважна да драматантаў у драматургіі. Праўда, друкуецца творы пачынаючых літаратараў і людзей, ім пачынаюць самадзейнасць.

У першым нумары дадатка надрукавана п'еса Паўла Дзюбайла «Спартыўныя». П'еса—гэта не фельетон, нарыс або апавяданне, напісаныя сродкам дыялога, там-сама расказана аўтарскімі рэмаркамі. Вядома, што не ўсіх чытацтва, нават вельмі цікава і зместу, можа з'явіцца асновай драматычнага твору. Выпадак, акрамя ўсяго іншага, павінен быць сцэнічным, а вобразы павінны быць акалічэньцямі, у такіх сутыкненнях, каб яны без аўтарскага прымуся раскрыліся перад гледачом.

На жаль, П. Дзюбайла не здолеў у вострых сітуацыях паказаць матэрыял, а памылкі, дапушчаныя ім, настолькі характэрныя, што на іх варта спыніцца больш падрабязна.

П'еса мае шэсць сцэнаў, а дзеючых асоб—восем. Вельмі мала для аб'ёмнага канона іх. Нада некалькіх асоб, якіх выкарыстоўваецца плошча для раскрыцця вобразу. Паўстаронкі маладзёна каласіна Люба размаўляе сама з сабой, а пасля столькі ж займаеца самазаймацтвам Федзя. Гэта ж хіба — з'яўляецца нудным маналагам — не толькі пачынаючы, але і куды больш вопытных аўтараў.

Няўжо ж п'ятрына паўстаронкі для таго, каб глядач зразумеў, што Люба кажа Федзя. Дыялогі пазбавлены пэўнага, і размовы пераходзяць у аднаго «я» і «ты» дэкаратараў, а не перажываючых.

Што адбываецца на сцэне? Пашляк Федзя заўважыў, каб дзвюх дзяўчат адначасова, а яны, змовіўшыся, вырашылі іх правучыць. Не дасціпа і не арыгінальна. Але і пры такой інтрызе можна было б пабудаваць аднаактоўку, калі б цікавымі атрымаліся вобразы твора. Але яны цыянныя, схематычныя, Люба ніяк не адрозніваецца ад Каці, Каця—ад Насці і г. д.

Дзвюх чалавек разгаворыцца Федзя, аднаго ў рэчышчы «Першы хлопец на сцэне» асмысляюць, я гаворыцца, іншымі асмысляюць. Але аўтар піша яшчэ адну карціну (ішчэ старонка, дзе карціны), у якой ішчэ словы і пра зьяву камуністычнай працы, і пра новыя правілы сям'і, і пра ішчэ актуальныя справы, якія не маюць дачынення да інтрыгі.

Зусім непатрэбны для раскрыцця сюжэта самагонныя дзвюх чалавек (або іх надалучыць «трэцяя тэма» і «богі»), п'еса Арыгіна і яшчэ сакратар камсамольскай арганізацыі Васіля, асоба рытарычная і нудная.

Есць і ішчэ пагрозлівыя, дапушчаныя аўтарам. Кампазіцыйнае бездакладнасць і распыльчатыя вобразы п'есы прывялі да бяздзейнасці і шэраці. Уласна кажучы, што хацеў сказаць аўтар гледачу, апрача банальнай гісторыі з заляцаннем Федзі?

Звычайная аднаактоўка п'еса—гэта прыкладна 18 — 25 старонак машы-

напісу, калі гадзіны сцэнічнага дзеяння. Драматычны мініяцюры ў 6—7 старонак, думачка, проста перытэбна: з-за дзесяці мінут—тэра будаванне дэкаратуры (ды яшчэ дзесяць п'ес, якіх складаных), грэмавацца, а глядач не паспеў прывыкнуць да персанажаў, не разбіраецца ў іх па-спраўдому, як яны ўжо схаваліся за заслонай, ішчэ справа—схэты. Але схэты малафармісты не пішуць. Амаль у кожным нумары дадатка надрукаваны сцэнічны мініяцюры, але належыць яны пры пераважна рускіх малафармістаў. Можна было б спрачацца аб выбары твораў для пераказу, але гэта тэма асобная.

Змярце на сёбе ўраг неаўдэна аднаактоўка п'еса Петра Шаблоўскага «Васіль едзе ў «Першымайскі»», якая змешчана ў адзінаццатай кніжцы. Яна пабудавана эканамна, мова лаканічная, культурная, хоць і схематичная. У аднаактоўцы няма лішніх, непатрэбных для дзеяння персанажаў, адно выклікае прычэнае слаба матывіроўка ўчынкаў галоўных персанажаў.

Васіль Федарчук, усімі паважаны сельскі механізатар, вырашае пераехаць на работу ў адстаючы калгас. А чаму? Яму ж і прэмія даюць, і ў газетках яго хваляць, дык не—пасуду ў калгасе ў яго да выхаву на паломцы. Міжволі ўзнікае падзея: ці не лягта ён хоча перабрацца ў славы калгас, каб праславіцца, каб пафанабавіцца перад аднаасцючымі і пусціць пыл у вочы раёнаму начальству? Такое падзея не ўзнікае таму, што рашэнне Васіля драматычна не падрытавана, не абгрунтавана як след, і глядач з недаверым успрымае яго катэгарычнае—паеда! Аўтар узяў вельмі вужую, надзвычайную тэму, але абмежаванасць драматычнай плошчы не дазволіла раскрыць душу героя і тое, якія пачуцці прымусялі яго прыняць высакордныя рашэнне. Гэта вельмі рыжыцкая, калі драматург барэ шыроку тэму і намагавецца ўчынуць у вужую плошчу. Значыцца тэма патрабуе значнага палята.

Дзіўна паводзіць сябе і Раіса, жонка галоўнага героя. Васіль расказвае, што старыня Яўген Іванавіч, пераехаўшы ў адстаючы калгас, наладзіў справы.

«Раіса, яшчэ жонка і цябе клікаў? Федарчук. Вельмі нават. Раіса. А ты што адказаў? Федарчук. Я адказаў, што хачу з табою разлучыцца. Раіса. Ну і дурная. Федарчук. Што? Раіса. Дурная — вось што!»

Такім чынам, рашэнне Васіля прымаецца ў штыкі. Раіса, прачытаўшы «Някая едзе адзіна», «за плачам выбягае ў суседні пакой». Як быццам адмовілася катэгарычна. Некаторы час яна знаходзіцца за сцэнай, а пасля, пагугураўшы а башчына, заяўляе: «Пасадзем разам». Значыцца, пакуль была за кулісамі, яна перадумала, уважыла за і супраць і вырашыла падтрымаць мужа. Значыцца, лагічна. Але ў тым і аснова дзеяння драматурга, што «перакоўка» спецыфіка драматычнай павінна была праявіцца пры нас, на нашых вачах, а не недзе за сцэнай. Паколькі мы не бачым, як Раіса пераважывалася, мы не верым, яе прасвятленню і маем падставу заявіць: яна проста сваёвольная мяшчына. А аўтар хацеў інаша.

Куды больш лагічна і паслядоўна дзейнічае Тэця, цёсця Васіля. Яна і пад заслонай сваяржае, і Новы дом пабудавала. Садок... яблык... ягад...

Глядач павінен верыць сцэнічным персанажам, інакш становіцца задухавым і непаспяхавым супраць аўтара.

п'есам, інакш становіцца задухавым і непаспяхавым супраць аўтара.

шостым нумары часопіса «Работніца» сцягнута надрукаваная сцэна Алесі Махнач «За ваша здароўе...» П'есам адначасова вобразна, сакіраваную мову пісьменніка, насычаную дасціпнымі народнымі выражэннямі і каламбурамі, узятымі не з літаратурных крыніц, а з дабытымі ўласнымі назіраннямі. Драматург у рашэйшых п'есах часам з'яўляецца прымаўкамі і прыказкамі, і гэта стварала ўражанне наўмыснасці, надухаваных манерных. А ў дадзеным выпадку народныя афарызмы не выпраўняе з агульнага тэксту, не рожкуць вуха. Нельга ўстрымацца, каб не прывесці адзін з іх:

«— У прымаў да галы тэра ката называць на «ён»... і па імя і па бачку».

Шкада толькі, што ўсе персанажы гавораць аднолькавай мовай. Праўда, яны ўсе людзі вясковыя, але ж нектыя індывідуальныя рысы павінны быць у кожнага. Дарчы, індывідуальнасць мовы герояў асцвяняе і ў папулярных мініяцюрах.

Сініцу А. Махнач так і хочацца назваць замалевай з натуры. Яна не мае інтэры, драматычна не «закручана». Станючы муж і жонка прымаюць госьця, п'ішчэ-брыгадзіра, які спрабуе спакуюць палітэраў маладога гаспадару. Гарэлку заўважае жонка і выклікае грэшную выльгаць праз акно. Пакрыўджаны госьці знікае, а маладыя людзі, крыж папасавіліся, мірацца. Толькі і ўсёго. Што гэта—наглядаць данаможнік або сцэнічнае ілюстрацыя да дзеяння? Аб шкодзіць алкаголю? Акрамя таго, што піць дрына, аўтар нічога не хоча сказаць гледачу. А нічога.

Тым не меней сцэнка «За ваша здароўе...» прымяняе вылучэння ў праўдзіны з ішчымі сцэнічнымі мініяцюрамі. У ёй толькі тры дзеючыя асобы, няма лішніх дэталей і вынашчэння дэкаратуры, дыялаг вясёлы і лёгка, без дадэччыннасці. І, думам, што сцэнка можа добра працягнуць як канцэртны нумар. Праўда, заўвада многа ў нашых п'есах на каласінах тэмы п'ішчэ-брыгадзіраў, п'ішчэ-баністаў і г. д. Гэта паражжае збрыцца п'есамі, Але, відаць, пакуль п'есам не выведзе, з ім неабходна змагацца, толькі злей, чым у А. Махнач. Яго брыгадзір намагаўся не столькі сатыраваць, колькі гумарыстычнамі фарбамі, а да таго ж муж, адога жонка трымае пад ботам, выклікае не толькі смех, але і пэўную спагуду. Самадзейнымі арыстам, якія ставяць сцэнку «За ваша здароўе...», тэра ўдываць у акаліччых і іграць не дабрадушнага п'янучку, а прайздэства, які выклікае агіду.

П'еса размаўляе з чытачом без перадыкаў, а драматург пазбавлены такою шасцівай магчыма. Паміж ім і гледачом ставіцца акаліччых. І ад таго, колькі правільна яны эразуюць аўтарскі тэкст і поўна даісцусь яго да публікі, залежыць поспех спектакля. Драматург, як ніхто іншы, павінен сачыць за кожным сваім словам, каб не дапусціць двух тлумачэнняў па аднаму і таму ж вобразу, або па якой-небудзь сітуацыі. Нельга забываць і тое, што тэра драматургіі не раўназначна тэраму часопіса, або кніжкі, і што, калі п'еса ставіцца шматлікімі калектывамі, тэраж шматлікім чытацтвам, тэраж прайздэства і тэраж п'янучку прайздэства на драматурга.

Некелькі слоў аб сатырачным сцэніку А. Махнач «Смук і Шпунік», змешчаны ў восьмым нумары часопіса «Вяселье». Гэта адзін з варыя-

таў чхаўскага «Хамелеона». Начальнік тэра тэра тэра і рэстарану Смук прымае ў сабе ўянага рэдактара газеты і сцэнічна перад ім. Потым дадавацца, што Катэста — толькі шафёр рэдактара. Мянёша тэра Смук і шафёру прапавіваюць знікнуць. Але шафёр заяўляе, што ён рэдактар, але не газеты, а «Кракадзіл». Смук зноў падхалімічае. Пасля дадавацца, што «Кракадзіл» не маскоўскі часопіс, а аўтабазавы на сцэнае газета. І зноў — адпаведная рэакцыя.

Прыём не новы. Тым не меней, сатырачная сцэнка напісана няблага і, безумоўна, мае права на сцэнічнае жыццё. Вобразы сцэнікі—традыцыйныя, і не будзе пагрозлівым супраць праўды, калі скажам, што Смук і яго пачынаюць падхалімічы вобразы і камяды К. Крапіна «Хто смеецца апошнім», што ж, наслідаванне класічным узорам — справа карысная. Але А. Махначу час пазбавіцца ад чужых, хоць і надзвычайных уплываў, дамагацца сапраўднай творчай самастойнасці.

Дарчы, назва сцэнікі «Смук і Шпунік» уяўляецца нам няўдачай. Дзеінічаюць у асноўным Смук і Катэста. Назва, такім чынам, нічога не абавязуе. Гэтакая ж распыльчаты назва і «За ваша здароўе...» Там не адзін толькі асноўны персанаж, а расшматроўкі, што п'еса напісана дэля барышам за здароўе прысутных у зале, у дыялагах няма. Назва павінна перадаваць галоўную думку п'есы, яе мэтафарыраванасць. Не жаль, ніводна з чатырох назваў не адпавядае гэтым элементарным патрабаванням.

За год невялічкі дзе—тры п'есы былі надрукаваны таксама ў газэце «Чырвоная змена», у часопісе «Вяселье» і дзе-нідзе зжы. Гэтага надзвычай мала. І справа гонару нашых драматургаў — ліквідаваць прыму (завата зжыжні) у галіне драматургіі малых форм.

М. АЛТУХОУ.

У час Тэдня беларускай літаратуры на Украіне ў верасні 1957 г. працоўныя Крывагоўжэ прапавіваюць сумеса пабудавань на Украіне агульным (падобна Гэта—Шылеру ў Веймары) манумент Ірку Кулагу і Якубу Коласу, а ў Беларусі — Кабзару. Пра гэта падавацца ў кіеўскім часопісе «Вітчана», мінскім газэце «Звязда» і «Літаратура і мастацтва».

У 1962 годзе, як вядома, споўніцца 80 год з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалу і Якуба Коласа. Было б вядома, калі рэдацыя для ўсёх народаў СССР, каб гэтыя дзве даты сталі міжнародным юбілеем паэтычнага беларускага савецкай літаратуры.

Творчасць іх заўна любяць і цэняць не толькі ў Беларусі. Звыш штыддзяці год іх творы перакладаюцца на ўкраінскую мову. У сваю чаргу, гэтыя паэты фармалізацы пад жыццёвым уплывам гена Тараса Шышчэвіча, аб чым гаварыць у сваім дакладзе на VI паўшчэнкаўскім пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў СССР у 1939 годзе Якуб Колас: «Уплыў паўшчэнкаўскай паэзіі на творчасць беларускага

народа несумненны. Многія народныя беларускія пэснi, рэкрэацыйныя пэснi пра сіроцкую долю перахаліваюцца з многімі творамі геніяльнага ўкраінскага паэта». А Янка Купала там жа гаварыць: «Нам, беларусам, асабліва роднае і дарагое гэтае неўміручае імя».

Ужо пяць тэра падаўмаць над тым, каб перакласці і выдаць творы беларускіх савецкіх класікаў на мовах народаў СССР і на мовах зарубажных народаў. Тэра выдаць таксама мільённымі тыражамі партыі, альбомы, статуэты Янкі Купалу і Якуба Коласа, керамічныя вобразы па матывах іх творчасці, значыць і ўсё, што належыць да юбілея. Час жа не чакае! На Украіне вось ужо шэсць год рыжыцца да паўшчэнкаўскага стагоддзя (10 сакавіка 1961), і то чуюцца галасы, што, маўляў, не паспеем, мала часу.

Усе народы краіны Саветаў з любоўю адначасова любяць беларускіх класікаў, які тэра стараіны пахрытаваць.

Канстанцін ХУДЗЕНСКИ, перакладчык «Энэды» Івана Катляроўскага на рускую мову.

А. Заспінкі, «Ф. Шпунік».

Да юбілею народных паэтаў Беларусі

ПІСЬМО У РЕДАКЦІЮ

У час Тэдня беларускай літаратуры на Украіне ў верасні 1957 г. працоўныя Крывагоўжэ прапавіваюць сумеса пабудавань на Украіне агульным (падобна Гэта—Шылеру ў Веймары) манумент Ірку Кулагу і Якубу Коласу, а ў Беларусі — Кабзару. Пра гэта падавацца ў кіеўскім часопісе «Вітчана», мінскім газэце «Звязда» і «Літаратура і мастацтва».

У 1962 годзе, як вядома, споўніцца 80 год з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалу і Якуба Коласа. Было б вядома, калі рэдацыя для ўсёх народаў СССР, каб гэтыя дзве даты сталі міжнародным юбілеем паэтычнага беларускага савецкай літаратуры.

Творчасць іх заўна любяць і цэняць не толькі ў Беларусі. Звыш штыддзяці год іх творы перакладаюцца на ўкраінскую мову. У сваю чаргу, гэтыя паэты фармалізацы пад жыццёвым уплывам гена Тараса Шышчэвіча, аб чым гаварыць у сваім дакладзе на VI паўшчэнкаўскім пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў СССР у 1939 годзе Якуб Колас: «Уплыў паўшчэнкаўскай паэзіі на творчасць беларускага

народа несумненны. Многія народныя беларускія пэснi, рэкрэацыйныя пэснi пра сіроцкую долю перахаліваюцца з многімі творами геніяльнага ўкраінскага паэта». А Янка Купала там жа гаварыць: «Нам, беларусам, асабліва роднае і дарагое гэтае неўміручае імя».

Ужо пяць тэра падаўмаць над тым, каб перакласці і выдаць творы беларускіх савецкіх класікаў на мовах народаў СССР і на мовах зарубажных народаў. Тэра выдаць таксама мільённымі тыражамі партыі, альбомы, статуэты Янкі Купалу і Якуба Коласа, керамічныя вобразы па матывах іх творчасці, значыць і ўсё, што належыць да юбілея. Час жа не чакае! На Украіне вось ужо шэсць год рыжыцца да паўшчэнкаўскага стагоддзя (10 сакавіка 1961), і то чуюцца галасы, што, маўляў, не паспеем, мала часу.

Усе народы краіны Саветаў з любоўю адначасова любяць беларускіх класікаў, які тэра стараіны пахрытаваць.

Канстанцін ХУДЗЕНСКИ, перакладчык «Энэды» Івана Катляроўскага на рускую мову.

А. Заспінкі, «Ф. Шпунік».

Да юбілею народных паэтаў Беларусі

ПІСЬМО У РЕДАКЦІЮ

У час Тэдня беларускай літаратуры на Украіне ў верасні 1957 г. працоўныя Крывагоўжэ прапавіваюць сумеса пабудавань на Украіне агульным (падобна Гэта—Шылеру ў Веймары) манумент Ірку Кулагу і Якубу Коласу, а ў Беларусі — Кабзару. Пра гэта падавацца ў кіеўскім часопісе «Вітчана», мінскім газэце «Звязда» і «Літаратура і мастацтва».

У 1962 годзе, як вядома, споўніцца 80 год з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалу і Якуба Коласа. Было б вядома, калі рэдацыя для ўсёх народаў СССР, каб гэтыя дзве даты сталі міжнародным юбілеем паэтычнага беларускага савецкай літаратуры.

Творчасць іх заўна любяць і цэняць не толькі ў Беларусі. Звыш штыддзяці год іх творы перакладаюцца на ўкраінскую мову. У сваю чаргу, гэтыя паэты фармалізацы пад жыццёвым уплывам гена Тараса Шышчэвіча, аб чым гаварыць у сваім дакладзе на VI паўшчэнкаўскім пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў СССР у 1939 годзе Якуб Колас: «Уплыў паўшчэнкаўскай паэзіі на творчасць беларускага

народа несумненны. Многія народныя беларускія пэснi, рэкрэацыйныя пэснi пра сіроцкую долю перахаліваюцца з многімі творами геніяльнага ўкраінскага паэта». А Янка Купала там жа гаварыць: «Нам, беларусам, асабліва роднае і дарагое гэтае неўміручае імя».

Ужо пяць тэра падаўмаць над тым, каб перакласці і выдаць творы беларускіх савецкіх класікаў на мовах народаў СССР і на мовах зарубажных народаў. Тэра выдаць таксама мільённымі тыражамі партыі, альбомы, статуэты Янкі Купалу і Якуба Коласа, керамічныя вобразы па матывах іх творчасці, значыць і ўсё, што належыць да юбілея. Час жа не чакае! На Украіне вось ужо шэсць год рыжыцца да паўшчэнкаўскага стагоддзя (10 сакавіка 1961), і то чуюцца галасы, што, маўляў, не паспеем, мала часу.

Усе народы краіны Саветаў з любоўю адначасова любяць беларускіх класікаў, які тэра стараіны пахрытаваць.

Канстанцін ХУДЗЕНСКИ, перакладчык «Энэды» Івана Катляроўскага на рускую мову.

А. Заспінкі, «Ф. Шпунік».

Да юбілею народных паэтаў Беларусі

ПІСЬМО У РЕДАКЦІЮ

У час Тэдня беларускай літаратуры на Украіне ў верасні 1957 г. працоўныя Крывагоўжэ прапавіваюць сумеса пабудавань на Украіне агульным (падобна Гэта—Шылеру ў Веймары) манумент Ірку Кулагу і Якубу Коласу, а ў Беларусі — Кабзару. Пра гэта падавацца ў кіеўскім часопісе «Вітчана», мінскім газэце «Звязда» і «Літаратура і мастацтва».

У 1962 годзе, як вядома, споўніцца 80 год з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалу і Якуба Коласа. Было б вядома, калі рэдацыя для ўсёх народаў СССР, каб гэтыя дзве даты сталі міжнародным юбілеем паэтычнага беларускага савецкай літаратуры.

Творчасць іх заўна любяць і цэняць не толькі ў Беларусі. Звыш штыддзяці год іх творы перакладаюцца на ўкраінскую мову. У сваю чаргу, гэтыя паэты фармалізацы пад жыццёвым уплывам гена Тараса Шышчэвіча, аб чым гаварыць у сваім дакладзе на VI паўшчэнкаўскім пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў СССР у 1939 годзе Якуб Колас: «Уплыў паўшчэнкаўскай паэзіі на творчасць беларускага

народа несумненны. Многія народныя беларускія пэснi, рэкрэацыйныя пэснi пра сіроцкую долю перахаліваюцца з многімі творами геніяльнага ўкраінскага паэта». А Янка Купала там жа гаварыць: «Нам, беларусам, асабліва роднае і дарагое гэтае неўміручае імя».

Ужо пяць тэра падаўмаць над тым, каб перакласці і выдаць творы беларускіх савецкіх класікаў на мовах народаў СССР і на мовах зарубажных народаў. Тэра выдаць таксама мільённымі тыражамі партыі, альбомы, статуэты Янкі Купалу і Якуба Коласа, керамічныя вобразы па матывах іх творчасці, значыць і ўсё, што належыць да юбілея. Час жа не чакае! На Украіне вось ужо шэсць год рыжыцца да паўшчэнкаўскага стагоддзя (10 сакавіка 1961), і то чуюцца галасы, што, маўляў, не паспеем, мала часу.

Усе народы краіны Саветаў з любоўю адначасова любяць беларускіх класікаў, які тэра стараіны пахрытаваць.

Канстанцін ХУДЗЕНСКИ, перакладчык «Энэды» Івана Катляроўскага на рускую мову.

А. Заспінкі, «Ф. Шпунік».

Да юбілею народных паэтаў Беларусі

ПІСЬМО У РЕДАКЦІЮ

У час Тэдня беларускай літаратуры на Украіне ў верасні 1957 г. працоўныя Крывагоўжэ прапавіваюць сумеса пабудавань на Украіне агульным (падобна Гэта—Шылеру ў Веймары) манумент Ірку Кулагу і Якубу Коласу, а ў Беларусі — Кабзару. Пра гэта падавацца ў кіеўскім часопісе «Вітчана», мінскім газэце «Звязда» і «Літаратура і мастацтва».

У 1962 годзе, як вядома, споўніцца 80 год з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалу і Якуба Коласа. Было б вядома, калі рэдацыя для ўсёх народаў СССР, каб гэтыя дзве даты сталі міжнародным юбілеем паэтычнага беларускага савецкай літаратуры.

Творчасць іх заўна любяць і цэняць не толькі ў Беларусі. Звыш штыддзяці год іх творы перакладаюцца на ўкраінскую мову. У сваю чаргу, гэтыя паэты фармалізацы пад жыццёвым уплывам гена Тараса Шышчэвіча, аб чым гаварыць у сваім дакладзе на VI паўшчэнкаўскім пленуме праўлення Саюза пісьменнікаў СССР у 1939 годзе Якуб Колас: «Уплыў паўшчэнкаўскай паэзіі на творчасць беларускага

народа несумненны. Многія народныя беларускія пэснi, рэкрэацыйныя пэснi пра сіроцкую долю перахаліваюцца з многімі творами геніяльнага ўкраінскага паэта». А Янка Купала там жа гаварыць: «Нам, беларусам, асабліва роднае і дарагое гэтае неўміручае імя».

Ужо пяць тэра падаўмаць над тым, каб перакласці і выдаць творы беларускіх савецкіх класікаў на мовах народаў СССР і на мовах зарубажных народаў. Тэра выдаць таксама мільённымі тыражамі партыі, альбомы, статуэты Янкі Купалу і Якуба Коласа, керамічныя вобразы па матывах іх творчасці, значыць і ўсё, што належыць да юбілея. Час жа не чакае! На Украіне вось ужо шэсць год рыжыцца да паўшчэнкаўскага стагоддзя (10 сакавіка 1961), і то чуюцца галасы, што, маўляў, не паспеем, мала часу.

Усе народы краіны Саветаў з любоўю адначасова любяць беларускіх класікаў, які тэра стараіны пахрытаваць.

Канстанцін ХУДЗЕНСКИ, перакладчык «Энэды» Івана Катляроўскага на рускую мову.

А. Заспінкі, «Ф. Шпунік».

Да юбілею народных паэтаў Беларусі

ПІСЬМО У РЕДАКЦІЮ

У час Тэдня беларускай літаратуры на Украіне ў верасні 1957 г. працоўныя Крывагоўжэ прапавіваюць сумеса пабудавань на Украіне агульным (падобна Гэта—Шылеру ў Веймары) манумент Ірку Кулагу і Якубу Коласу, а ў Беларусі — Кабзару. Пра гэта падавацца ў кіеўскім часопісе «Вітчана», мінскім газэце «Звязда» і «Літаратура і мастацтва».

У 1962 годзе, як вядома, споўніцца 80 год з дня нараджэння народных паэтаў Беларусі Янкі Купалу і Якуба Коласа. Было б вядома, калі рэдацыя для ўсёх народаў СССР, каб гэтыя дзве даты сталі міжнародным юбілеем паэтычнага беларускага савецкай літаратуры.

Творчасць іх заўна любяць







